

זך לך... אל הארץ אשר אראך

בראשית פרק יב

(א) ויאמר ייחוד אל אברהם לך בך מאדך ונפולך ונפולך ונפולך אל הארץ אשר אראך
 (ב) ויאמרה לני גדול ויאמר לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ג) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ד) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ה) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ו) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך

שמות פרק יב

(א) ויאמר ייחוד אל אברהם לך בך מאדך ונפולך ונפולך אל הארץ אשר אראך
 (ב) ויאמרה לני גדול ויאמר לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ג) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ד) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ה) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ו) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך

רש"י שמות פרק יב

(מ) אשר יסע במלכים - אחר שאר הישיבות שיעטו גרים בזרן לא להם:
 שלמים שנה וארבע מאות שנה - בין הכל משטל יתחן עד עכשיו הוא ארבע מאות שנה. משהיה לו זרע לאברהם נהקיים (בראשית טו יג) כי גר יהיה זרעך, ושלמים שנה הוא משגמרה גזירה בין הבהמים עד שטל יתחן, והוא אפשר לומר בזרן מלכים לבדו שהרי קחה מן הבהמים עם יעקב היה כל וחשוב כל שטחיו וכל שנה עמרים עט ושמותים של משה לא המלאם כל כן, ועל כרחך הרבה שנים היו לקחה עד שלא ירד למלכים, והרבה משנות עמרים נבלעים בשנה קחה והרבה משמותים של משה נבלעים בשנה עמרים, הרי שלא המלא ארבע מאות לביאת מלכים, והחזקתו לומר על כרחך, שאף שאר הישיבות נקראו גזרות אפילו בזכרון, ענאמר (בראשית לה כז) אשר גר עם אברהם ויתחן, ואומר (שמות ו ז) את ארץ מגוריהם אשר גזר בה לפיכך אהה רחוק לומר כי גר יהיה זרעך משהיה לו זרע וכשאמנה ארבע מאות שנה משטל יתחן, המלא מביאת למלכים עד יביאת מאותים ועשר שנה וזה אחר מן הדברים שיעטו להלמי המלך:

סדר עולם רבנו (ח"ט) פרק א

אברהם אבינו היה בשעה שנדבר עמו בין הסורים בן ע' שנה, שנאמר ויהי מקץ שלשים שנה וארבע מאות שנה וגו' (שמות יב מא), לאחר שנדבר עמו ירד לחזן ועשה שם חמש שנים, שנאמר ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בצאתו מוזן (בראשית יב ד).

רמב"ן בראשית פרק יב

וזה קאמר הגרש (להלן עו ז) ואי ה' אשר הלאהך מאור נקדים לזה כי את הארץ האלה לרשתה, כי מלח "הלאהך" חלמו על נם, כי לא אמר "אשר לקחהך מאור נקדים", אבל אמר "הלאהך", שהריאל ממשכר אסיר, כמו אשר הלאהך מארץ מלכים (שמות כ ז), ואמר למה כי את הארץ האלה לרשתה, כי מעת הריאל ארש מאור נקדים היה הרצון למנו יתעלה קדלנו ויתן לו את הארץ האלה, ומה ארש ואברהם היה בלבוש מן האדם הריאל קנל קילבו אל ארץ כנען להחזיק מארץ נקדים משה המלך, כי חזן קדוה להם, ועם אחר וקפה אחת לכלם, כי לשון ארמיה לקמיאם, ורש ללכה אל עם אשר לא יקמע לקוט המלך הריאל ועמו:
 וזה טעם וילכו אחס מאור נקדים ללכה ארלה כנען וילכו עד חזן, אשר קם משפחהאיהם והאחיהם מעולם, וקטו זימיהם וזמנענו עם ימים רבים, וקם נעוזה אברהם לעשות מה שעלה בדעוה ללכה ארלה כנען ועזב את ארש, ומת עם בחזן ארש, והוא הלך עם ארש וילכו בן ארש ארלה כנען, וזה קאמר הגרש (ויקרא כד ג) ולקחה את אביהם את אברהם מעניד הגרש וילכו ארש ככל ארץ כנען, כי בעניד הגרש נעוזה בזה ומקם לקחו ואלוהי ככל ארץ כנען:

בראשית פרק יב

(א) ויאמר ייחוד אל אברהם לך בך מאדך ונפולך ונפולך אל הארץ אשר אראך
 (ב) ויאמרה לני גדול ויאמר לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ג) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ד) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ה) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ו) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ז) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ח) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (ט) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (י) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יא) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יב) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יג) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יד) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (טו) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (טז) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יז) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יח) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (יט) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך
 (כ) ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך ויאמרה לך

רמב"ן שמות פרק יב

(מ) ומשכ בני ישראל אשר יסע במלכים שנים שנה וארבע מאות שנה - משטל יתחן עד עכשיו הוא ארבע מאות שנה, משמעה שהיה זרע לאברהם נהקיים כי גר יהיה זרעך בזרן לא להם (בראשית טו יג), ושלמים שנה היה משגמרה גזרה בין הבהמים עד שטל יתחן, וכשאמנה ארבע מאות משטל יתחן המלא מביאת למלכים עד יביאת מאותים ועשר שנים, זה לשון רש"י, והוא דעתי רעיהו (נמחלילא חלון) אלא קאיתו מתחון צפירחו כל ארש, שהרי כהו (בראשית יב יז) ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בלאתו מחזן, ומעמד בין הבהמים היה ארש כי ימים רבים, אבל נלמדך לרזן העגון כמו שטע נמלד שלם (פרק א) אברהם ארש היה נקטה ארש עמו בין הבהמים בן שבעים שנה, ענאמר (נכסוח מל) ויהי מתן שלמים שנה וארבע מאות שנה ילכו כל לבלות ה' מארץ מלכים, חזן לחן ועשה עם חמש שנים, ענאמר (בראשית יב ז) ואברהם בן חמש שנים ושבעים שנה בלאתו מחזן, ויהיה עגון הגרש לומר כי בלאתו מחזן ארש מולדתו שלא חזן ורלה עד ציבת ארש היה בן שבעים וחמש שנה:
 ודעתי נלדך הפקטו כי ה' אחר לאברהם, ידוע חלע כי טרם חזן כי הארץ האלה גר יהיה זרעך בזרן לא להם ימים רבים ארבע מאות שנה ולא חקס להודיע השלמים, כי אמר לו עוד ודור רביעי יקום רנה (קס טו כז) להודיע שלא יקום מיד צוהף ארבע מאות עד חזון רביעי שיהיה קלם עין האמורי, ירמו ללללים שנה הללו, כי עמדם במלדך ארבעים שנה לא מפני עין האמורי שלא נלסו:

ספר חרדים פרק נ"ב

מעת ישוב ארץ ישראל:
 וצריך כל איש ישראל לתבב את ארץ ישראל ולבא אליה מאפסי ארץ בתשוקה גדולה בנן אל דיק אכז, כי תחלת עזונו שנקבעה לו בבית לדורות יען מאסטו בה שנאמר (תהלים ק, כז) וימאצו בארץ המדח, ובפרוין נפשנו סתרה יהיה כתיב (שם קב, טו) כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יתנונו, ושם נאמר (יד) אתח תקום תרדם ציון, ולפיכך דוד האמוראים כנשקים עפרותיה ואבניה כבואם אליה ומה מוב ומה נעים לשיר שירי ידיות אשר יסד ר' יתחיה הלוי עליה באהבה רבה, ותחלת השירה, ארץ וקדושה יקרה דמדה וכו', בן אצו משוררים על ציון רבי יהודה בר אלעאי כל ערב ריח בשמחה רבה ומתחננים לאל שאל ירשנו מעליה, גם הקרובים והדווקים אשר תועה לה ראוי להם שיהיו נכספים ותאכזים אליה, כי כשם שבדך ברם כן בטר באי יתחן אותה להם ואין נקראק נוי אחד אלא עמה שכך מירש רשבי על מקרא שבמבוב ומי כעמך ישראל נוי אחד בארץ ומנינו במדרש שהקביה אמר לאברהם אבינו פעם ראשונה שילך לארץ ישראל ויראנה ויהזור ואדר שחזר לא נען לו רשות לחזור ללכת לארץ ישראל עד חמש שנים ואותן חמש שנים היה משתקק לחזור ללכת והוא אמר זה הפסק (שם נה, ז) מי יתן לי אבר כינה אעזפה ואשכונה חנה ארזיק נודד אליו במדבר מלה, כמוב לזן במדברות של ארץ ישראל חנה ארזיק נודד אליו במדבר מלה, והיה תאב, ומשדושה, כתיב וילך אברהם כאשר דבר אליו ה', וקודם כואו אל הארץ לא היה משתקק אבל אחר שבא שמה פעם ראשונה וראה במראה תבואה יקר תפארת קדושות הארץ, אז נכספו נכספם, ומנעו נלמד לדורות אנתנו יתנא חליו לדיות נכספיים כמפיו שישפיהו בימיה, על כפת בן נחיה שמדורו בימיה: